

AZ AGRÁRGAZDASÁGOK ÁTADÁSÁNAK JELENTŐSÉGE AZ EU-BAN ÉS HAZÁNKBAN 2025. 11. 13.

DR. BARTA JUDIT EGYETEMI TANÁR NKE ÁNTK
CIVILISZTIKAI TANSZÉK

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

Családi agrárgazdaságok jelentősége az EU-ban

■ EU felmérés:

a mezőgazdaságban a családi gazdaságok a leggyakrabban előforduló vállalkozások, agrárgazdálkodók többsége (2020-ban 94,8%) családi gazdaság (munkaerő legalább 50%-át családtagok biztosítják, nem fogalom).

Az EU-ban a gazdálkodóknak mindössze 12%-a 40 év alatti, az átlagéletkor 57 év.

■ Előnyeik:

- vidéki területeken népességmegtartás, vidéki tájjeleg megőrzése
- munkalehetőség, harc a vidéki szegénység ellen
- környezetkímélő, akár bio működés,
- regionális, helyi termékek megtartása,
- rövid ellátási lánc, friss élelmiszer, élelmiszerbiztonság
- biodiverzitás fennmaradása

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

Problémák EU szinten

❖ Elmúlt években strukturális változás az agráriumban: a gazdaságok száma 2010 és 2020 között mintegy 25%-kal csökkent, a **kisgazdaságok körében jelentősebb volt (31%).**

❖ EU egészére jellemző demográfiai változás, öregedő társadalom + társadalmi változások, fiatalok nem akarnak vidéken maradni + fizikai munkát is végezni

❖ A mezőgazdaságba történő belépés jelentős akadályokba ütközik: szűkös és rendkívül drága földterületek, korlátozott hitelhez jutás, alacsony jövedelemtermelő képesség, kevés a nem családon belüli belépés.

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

KSH 2023-ban átfogó statisztikai adatgyűjtésének eredménye

- agrárgazdaságok száma csökken,
- a gazdálkodók átlagéletkora magas, előregedés tapasztalható,
- az irányítók 60%-a 55 év fölötti, nőtt az idősebb irányítók száma, többségük legfeljebb 10 évig szeretne még gazdálkodni,
- a válaszadók jelentős többsége (86%) a családon belül szeretné a vállalkozást továbbadni.

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

Jogi szabályozás Magyarországon, és ennek jelentősége

Jelentőségét mutatja, hogy Magyarország Alaptörvénye P) cikkének (2) bekezdésében foglalt előírás alapján *a családi gazdaságokra*, továbbá más mezőgazdasági üzemekre vonatkozó szabályokat **sarkalatos törvényben kell meghatározni**.

- ❖ *A családi gazdaságokról* szóló 2020. évi CXXIII. törvény.
- ❖ *Az agrárgazdaságok átadásáról* szóló 2021. évi CXLIII. törvény.
- ❖ Az agrárgazdaságok átadásáról szóló törvény végrehajtására kiadott 480/2024. (XII. 31.) Korm. Rendelet.

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

Fogalmi megközelítés/MIÉRT FONTOS?

- Nincs hivatalos közösségi szintű fogalommeghatározás
- Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a „Családi vállalkozások Európában mint a megújult növekedés és a jobb munkahelyek forrása” (2016) c. dokumentum **két országot említ**, ahol van definíciós kísérlet: Magyarország és Ausztria (tartományi tv., családi agrárüzem)
- Horváthországban elfogadtak egy törvényt a családi agrár vállalkozásokról (2018.), definiál
- *A családi gazdaságokról* szóló 2020. évi CXXIII. törvény:
- **Családi gazdálkodás:** a családtagok részvételével, erőforrásaik (pl. munkaerejük, eszközeik, ingatlanjaik, anyagi forrásaik) közös felhasználásával, közös megélhetésük biztosítása érdekében végzett mező- és erdőgazdasági tevékenység, vagy azt kiegészítő tevékenység.
- **Háromféle családi vállalkozási forma:** 1. mezőgazdasági őstermelőt, 2. őstermelők családi gazdaságát, 3. családi mezőgazdasági társaságot

Az agrárgazdaságok átadásáról szóló 2021. évi CXLI. törvény: gazdaságátadási szerződés és jogi előnyei

- A tv. a mezőgazdasági őstermelő (az őstermelők családi gazdasága is) és a agrárgazdálkodó egyéni vállalkozó (nem regisztrált még őstermelőként) gazdaságának átadására terjed ki.
- Egyetlen szerződéssel ruházható át többféle jogi természetű intézmény: ingók, ingatlanok, vagyoni értékű jogok, társasági részesedés, szerződési pozíciók, a hatósági engedélyek, támogatások tekintetében általános jogutódlást is biztosít. **EGYEDÜLÁLLÓ MEGOLDÁS!**
- 4 szerződéstípus: adásvétel, ajándékozás, tartási és életjáradéki szerződés.
- Könnyítéseket tartalmaz a termőföldek klasszikus átruházásához képest.
- Nem kell az egyes vagyonelemek értékét meghatározni, egy összegben megadható az ellenérték.

További ösztönzők

- **Pályázatok:**

1. a már megkötött gazdaságátadási szerződéshez (gazdaságátvevő veheti igénybe)
2. még meg nem kötött gazdaságátadási szerződésekhez (gazdaságátadó veheti igénybe)

- **Egyéb:**

1. A gazdaságátadási szerződés hatósági jóváhagyása iránti eljárás díj- és illetékmentes,
2. Illetékmentesség
3. ÁFA mentesség és egyéb adókedvezmények

Köszönöm a figyelmet!

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM